

Commissiedebat Netcongestie en energie-infrastructuur 19 februari 2025

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) vindt het cruciaal dat overheden, netbeheerders en bedrijven voortvarend verder gaan met de inrichting van een slim, efficiënt en flexibel energiesysteem. Het elektriciteitsnet verdient daarbij bijzondere aandacht, omdat elektriciteit het werkpaard is van onze eigen energie. Netcongestie is eigenlijk vooral een *stroomspits*: het net zit niet 24/7 vol. Door sneller bouwen (onder meer door kortere procedures) en door de pieken op te vangen door flexibele vraag en opslag zorgen we dat we woonwijken en bedrijventerreinen kunnen blijven aansluiten.

Maak prioriteit van doorlooptijd: twee jaar voorbereiden, twee jaar bouwen

- Voor het versnellen van de uitvoering van energieprojecten, het stimuleren van duurzame opwek en het creëren van robuuste energie-infrastructuur is **prioriteit nodig voor het versnellen van de doorlooptijden**. Zie de voorstellen van de NVDE in de notitie '[Actieagenda doorlooptijden: streven naar twee jaar voorbereiden en twee jaar bouwen aan energieprojecten](#)'. Wij zijn blij met de aankondiging van de minister over wetgeving die netuitbreidingen sneller mogelijk maakt en als projecten van zwaarwegend maatschappelijk belang aanwijst. Snelle behandeling van het wetsvoorstel 'Versterking regie volkshuisvesting' is cruciaal.
- **Zet in op realisatie van de Delta Rhine Corridor uiterlijk in 2029 middels een crisisaanpak en geef op korte termijn duidelijkheid over spoedige realisatie van de aanleg van de elektriciteitskabels**. De forse vertraging van de Delta Rhine Corridor heeft grote negatieve gevolgen voor het voortbestaan van de industrie en voor investeringsbesluiten door het bedrijfsleven, en maakt het behalen van doelen uit de Europese richtlijnen voor onder meer groene waterstof heel lastig, zo niet onmogelijk. Daarbij is met het besluit tot ontbundeling gekozen om de stroomkabels voorlopig uit de DRC te halen, terwijl deze nodig zijn voor diepe aanlanding van wind op zee. Het motto van het Hoofdlijnenakkoord bevat het woord 'Ief', precies wat nodig is om zowel de DRC als aanleg van elektriciteitskabels vlot te trekken. Streef niet naar het minimaliseren van risico's, maar ga uit van acceptabele risico's. Wees creatief en pak de ruimte die Europese richtlijnen bieden voor onorthodoxe oplossingen. Stuur ambtenaren en overheids-deelnemingen daar ook op aan. Zorg voor een modus van twee jaar voorbereiden en twee jaar bouwen.

Haal het stikstofslot van de energietransitie, om zo juist stikstof te reduceren

- De [NVDE roept op](#) om de bouw van duurzame energie van eigen bodem en energie-infrastructuur een **juridische vrijstelling van de stikstofregels of voorrang bij het verdelen van stikstofruimte te geven**. Eerder steunde bijna de gehele Tweede Kamer een [motie van de SGP, ChristenUnie en CDA](#) om met een

juridisch houdbare vrijstelling van de stikstofregels te komen voor de aanleg van energie-infrastructuur en schone energieproductie. De NVDE roept het kabinet op snel met oplossingen te komen, in lijn met de oproep van de Tweede Kamer. Het kleine beetje stikstofuitstoot tijdens de bouw mag niet langer een stok in het wiel zijn van projecten die decennialang stikstof- en CO₂-uitstoot besparen.

- **Zet in op bouwmachines zonder uitstoot.** In de bouwfase zijn al veel zero-emissieoplossingen voorhanden, zoals aggregaten op groene waterstof, elektrische bouw-, graaf- en heismachines en vrachtwagens zonder uitstoot. De NVDE roept het kabinet op om vol in te zetten op schoon en emissieloos bouwen, via overheidsaanbestedingen en door zo nodig het budget van de [Subsidieregeling Schoon en Emissieloos Bouwmaterieel \(SSEB\)](#) te verhogen.
- **Zorg voor uitbreiding van de capaciteit bij de Raad van State en versterk de expertpool van juristen en rechters met specialistische kennis over energieprojecten.** Zo kunnen juridische voorstellen om het stikstofprobleem op te lossen op zo kort mogelijke termijn worden behandeld.

Versnelling en uitbreiding maatregelen netcongestie

De NVDE is [positief](#) dat het Landelijk Actieprogramma Netcongestie acties neemt voor het sneller uitbreiden en efficiënter gebruiken van de elektriciteitsnetten. Het is zaak dat de uitvoering van de acties prioriteit blijft houden, vooral omdat de aangedragen oplossingen leiden tot broodnodige oplossingen voor de stroomspits: de uren waarop het elektriciteitsnet overbelast is. De NVDE heeft eerder op [hoofdpijnen gereageerd op de brief](#) over netcongestie in Flevoland, Gelderland en Utrecht en een aantal voorstellen gedaan om binnen en buiten de elektriciteitsinfrastructuur congestieproblemen te verkleinen. In het kort:

- **Zorg dat bedrijven dankzij congestiemanagement elektriciteit gebruiken als er volop ruimte is op het net, en minder als het krap wordt.** Dat is nog steeds het eerstaangewezen instrumentarium. Daarnaast is het belangrijk om ook op andere manieren netvriendelijk gedrag te stimuleren, door het voor burgers en bedrijven aantrekkelijker te maken om buiten de piek het net te gebruiken. Dat kan door stimulering van energiemanagementsystemen en verschillende vormen van slim laden, en meer inzicht en communicatie over waar en wanneer er een stroomspits dreigt. Attendeer partijen op kosten die nu al bespaard kunnen worden met flexibiliteit en bied een helder handelingsperspectief (zie de aangenomen [motie](#) Grinwis c.s.). Betrek hierin ook de RES-regio's in samenspraak met provinciale MIEK-trajecten.
- Buiten het infradomein valt congestie te verminderen:
 - Ga verder met energiebesparing: verscherp de handhaving van de **energiebesparingsplicht voor industrie en kantoren en stimuleer de isolatie van woningen.**
 - **Stimuleer decentrale elektriciteitsproductie** op plaatsen waar vaak veel vraag naar stroom is. [Met windmolens en zonnepanelen op land kun je lokaal energie opwekken en die direct gebruiken in de omgeving.](#) Dit verlaagt de druk op het landelijke stroomnet, omdat er minder elektriciteit over grote afstanden getransporteerd hoeft te worden. Prioriteer binnen de RES-regio's duurzame opwek in congestiegebieden en wijs afnamecongestiegebieden aan als '*renewable energy acceleration areas*' om procedures te versnellen.
 - Versterk de rol van **warmtenetten** in de warmtetransitie. Dat voorkomt congestie door een overmatig aandeel warmtepompen.
- Andere maatregelen voor de aanpak van netcongestie zijn:
 - Verruim de mogelijkheden voor het **afsluiten van groepscontracten**, onder andere ook in **energiehubs.**

- Schaal **cabl pooling** op, zodat stroomproducenten, batterijsystemen, elektrolyzers en bedrijven samen één aansluiting op het stroomnet kunnen delen.

Programma Energiehoofdstructuur (PEH): reserveer snel ruimte voor de energietransitie

Het is van groot belang om tijdig ruimte te reserveren voor de ontwikkeling van duurzame projecten (RES, Transitievisie Warmte), afname van duurzame energie (CES, NAL) en energie-infrastructuur (PEH) richting 2050. Hierbij is ruimtelijke sturing voor elektrolyzers en batterijen op nationaal niveau van belang.

- **Kies binnen het PEH voor ruimte voor energie-infrastructuur op basis van ambitieuze doelstellingen voor een CO₂-neutraal energiesysteem.** Het PEH gaat uit van een klimaatneutraal energiesysteem in 2050. De [tussenrapportage van het onafhankelijk Expertteam Energiesysteem \(ETES\) 2050](#) gaat uit van een CO₂-neutraal energiesysteem rond 2040 en een CO₂-neutraal elektriciteitssysteem in 2035. Dit kan aanzienlijke invloed hebben op de benodigde vierkante meters voor spanningsstations richting 2050. Duidelijkheid over de ruimtelijke impact is nodig.

Stimuleer het zelfverbruik van zonnestroom door een ‘flexbonus’

Eigen verbruik van opgewekte zonnestroom is goed om stroomspitsen te voorkomen, want stroom die je zelf opwekt én meteen gebruikt, hoef je niet te transporteren. Daarnaast kan door het eigen verbruik van opgewekte zonnestroom te verhogen nog steeds een goede terugverdientijd worden gerealiseerd, blijkt uit [het onderzoek van CE Delft en TNO](#), ondanks het afschaffen van de salderingsregeling. Verhoging van eigen verbruik kan bijvoorbeeld met een zonneboiler, thuisbatterij, door een elektrische auto overdag thuis te laden, met een (hybride) warmtepomp en met het verschuiven van verbruik. Het is essentieel dat het kabinet consumenten hierin gaat ondersteunen door een ‘flexbonus’ aan de Investeringssubsidie Duurzame Energie (ISDE) toe te voegen. Dat kan bijvoorbeeld met een stapelsubsidie, die mensen beloont die naast zonnepanelen ook een maatregel aanschaffen waardoor ze meer eigen stroom kunnen gebruiken. Ook kunnen aanstuurbare apparaten een streepje voor krijgen in de ISDE. Het is zaak extra zorg te dragen dat er zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van de eigen zonnestroom, dat deze technieken netbewust worden toegepast en dat er rekening gehouden wordt met de verschillen in zonproductie tussen zomer en winter, om te voorkomen dat ze nieuwe congestie veroorzaken door te veel gelijktijdige vraag. Zonder nieuw beleid zullen thuisbatterijen namelijk de piekbelasting verhogen en netcongestie verergeren. Nieuwe spelregels moeten worden ontwikkeld en opgenomen worden in de ISDE.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland